

STORTINGET

Representantforslag 243 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Per Espen Stoknes, Elise Bjørnebekk-Waagen og
Ingvild Kjerkol

Dokument 8:243 S (2017–2018)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Per Espen Stoknes, Elise Bjørnebekk-Waagen og
Ingvild Kjerkol om bedre kommunale tilbud til
volds- og overgrepsutsatte unge**

Til Stortinget

Bakgrunn

Voldsutsatte barn og unge får ikke den oppfølgingen de har krav på og behov for. Dette avdekkes i Barneombudets rapport «Hadde vi fått hjelp tidligere, hadde alt vært annerledes». Det er derfor behov for å tydeliggjøre kommunenes plikt til å gi slike utsatte barn nødvendig psykisk helsehjelp samt økt støtte til mulige tilbud og tiltak i kommunene.

Barneombudet har de siste årene samlet erfaringer fra barn og unge utsatt for vold og overgrep. Her har barnas egne erfaringer blitt lagt til grunn, og undersøkelsene er oppsummert i rapporten med tittelen «Hadde vi fått hjelp tidligere, hadde alt vært annerledes», utgitt 2018. Rapporten avdekker store hull i oppfølgingstilbudet til barn som har blitt utsatt for vold og overgrep. De faller mellom flere stoler. Etter den akutte fasen hvor barnet er ivaretatt av barnehus, krisesenter eller andre, er det kommunale oppfølgingstilbudet så å si fraværende på førstelinjenivå. Det som finnes, er fragmentert og lite tilgjengelig, ifølge erfaringene som er systematisert i rapporten. Mange sliter med hvor de skal henvende seg når de opplever trusler, vold eller mishandling.

Konsekvenser av manglende oppfølging

Vold og overgrep er en av våre store samfunnsutfordringer. På oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet har Vista analyse sett på de samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner (2012). Overslaget viser at det koster samfunnet mellom 4,5 og 6 mrd. kroner årlig.

Noen studier tyder på at så mye som ett av fem barn har vært utsatt for denne typen mishandling. Mange av dem sliter lenge med senvirkninger, traumer og post-traumatiske tilstander. Det er ødeleggende for det enkelte barn og medfører store kostnader for samfunnet. Det setter barn i stor fare for å utvikle fysisk og psykisk uhelse, skolefravall, problemer med rus, kriminalitet og utenforskap.

Ny kunnskap om omfanget av slike senvirkninger er i rask utvikling innen blant annet psykologisk forskning, nevrobiologi og psykoterapi.

FNs barnekonvensjon og rett til helsehjelp

Oppfølging etter traumer er en del av barnets rett til nødvendig helsehjelp slik det er fastsatt FNs barnekonvensjon artikkel 24 og i norsk helselovgivning. Den manglende oppfølgingen av barn i Norge som har vært utsatt for vold og overgrep, gjør at det er uklart om disse barna får det nødvendige tilbudet om helsehjelp som de har krav på.

Kommunenes oppfølging av barn og familier som har opplevd vold i nære relasjoner

I løpet av de siste årene har man fått Statens barnehus, tilrettelagte avhør og en helt annen oppmerksomhet om voldsutsatte barn, men helsetjenestene henger etter. Oppfølgingen av voldsutsatte barn er fortsatt

svært mangelfull, selv om slik helsehjelp er viktig i et forebyggende folkehelseperspektiv. At ingen spesifikk tjeneste har et overordnet ansvar for at barna får oppfølging, fører til store utfordringer for barna og deres familier. Slik systemet er i dag, kan det være tilfeldighetene som avgjør om barn og familier mottar hjelpetilbud.

Forslagsstillerne mener at alle barn i landet må sikres tilpasset oppfølging, uavhengig av bosted. Det bør derfor utredes og fremmes forslag om hvordan én kommunal tjeneste kan utøve det overordnede ansvaret i kommunen for å kartlegge behov og følge opp barn og familier som har opplevd vold i nære relasjoner. I en slik utredning bør den kommunale helsetjenestens rolle vurderes særskilt.

Forslagsstillerne vil understreke at ikke alle saker som omhandler vold, ender med politianmeldelse og involvering av Statens barnehus. Det bør derfor utarbeides et system som favner bredt og som sikrer barn riktig oppfølging uavhengig av politianmeldelse og tilknytning til barnevern.

Noen kommuner har et relativt godt utviklet tilbud som inkluderer kommunepsykologer, slik som Lørenskog, mens andre kommuner i svært liten grad har utviklet informasjon, kunnskap eller tilbud om dette temaet. For å sikre kvalitet i tjenesten er det avgjørende med riktig kompetanse. I utredningen bør det derfor vektlegges kompetanseoverføring til den kommunale

tjenesten som skal følge opp barn og familier som har opplevd vold i nære relasjoner.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen utarbeide en offentlig og lett tilgjengelig oversikt over hvilke hjelpetilbud som finnes i landets kommuner for barn utsatt for vold og seksuelle overgrep og deres familier. For å sikre flere barn god hjelp må oversikten lages raskt, og det må sikres at både skoler, elevene og ulike helsetjenester i kommunene blir gjort kjent med denne oversikten.
2. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om hvordan én kommunal tjeneste kan utøve det overordnede ansvaret i kommunen for å kartlegge behov og følge opp barn og familier som har opplevd vold i nære relasjoner. I en slik utredning bør den kommunale helsetjenestens rolle vurderes særskilt.
3. Stortinget ber regjeringen utrede en generell lovfesting av barn og unges rett til samordnede tjenester og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

14. juni 2018

Per Espen Stoknes

Elise Bjørnebekk-Waagen

Ingvild Kjerkol

